

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни "Фінанси природокористування"

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Кількість кредитів - 3 - 90 год., із них: аудиторних - 48 год.; самостійної роботи студента - 42 год.

Рік підготовки - 2, семестр - 4

Форма контролю: залік

Назва кафедри: кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Мова викладання: українська

Керівник
курсу
Викладач

К.е.н., доцент кафедри фінансів банківської справи та страхування Агрес Оксана Григорівна

Контактна
інформація

oksana_agres@ukr.net

Опис дисципліни

Анотація дисципліни Вивчення дисципліни «Фінанси природокористування» має за мету подати у доступній формі та допомогти студентам засвоїти основи фінансів, зрозуміти поняття та сутність природних благ як елементів національного багатства, зробити аналіз концепції природокористування в умовах ринку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості функціонування фінансово-економічного механізму природокористування, в тому числі таких його складових, як стимулювання природоохоронної діяльності, управління фінансовими потоками у сфері природокористування, страхування екологічної безпеки та відповідальності.

Завданням вивчення даного курсу є:

- вивчити теоретичні основи фінансів природокористування;
- дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, господарства і населення;
- розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи;
- визначити та обґрунтувати методологічні положення фінансової системи природокористування;
- дослідити функціонування фінансово-економічного механізму природокористування в умовах економіки, а також такі його складові, як стимулювання природоохоронної діяльності, управління фінансовими потоками у сфері природокористування, страхування екологічної безпеки та відповідальності.

Пререквізити: гроші і кредит, теорія фінансів, фінанси підприємств.

Формат проведення дисципліни: лекції і практичні заняття. Студенти мають змогу отримувати індивідуальні консультації. Навчальний курс включає самостійну роботу студентів, виконання науково-дослідних завдань та комплексних завдань розрахункового характеру. Під час сесії формат очний.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Рік підготовки <u>2</u> Семестр <u>4</u>						Рік підготовки <u>2</u> Семестр <u>4</u>					
Тема 1.	10	2	4			4	10	1	1			8
Тема 2	11	1	2			8	11	0,5	0,5			10
Тема 3.	14	2	4			8	14	0,5	0,5			13
Тема 4	8	1	2			5	8	1	1			6
Тема 5	12	1	4			7	12	0,5	0,5			11
Тема 6	5	1	2			2	5	0,5	0,5			4
Тема 7	8	2	4			2	8	1	1			6
Тема 8	6	2	2			2	6	0,5	0,5			5
Тема 9	8	2	4			2	8	0,5	0,5			7
Тема 10	8	2	4			2	8	2	4			2
Разом	90	16	32			42	90	8	10			72

Теми, питання винесені на самостійне вивчення

№ з/п	Назва теми
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке природокористування? 2. Яка відмінність між природними ресурсами та природними умовами? 3. За якими ознаками класифікують природні ресурси? 4. Що таке природне багатство? 5. З приводу чого можуть виникати фінансові відносини у сфері природокористування? 6. Що є предметом курсу «фінанси природокористування»? 7. Поясніть сутність функцій фінансів природокористування.
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке фінансово-економічний механізм природокористування? 2. З яких елементів складається фінансово-економічний механізм природокористування? 3. Яка мета функціонування фінансово-економічного механізму природокористування? 4. Що таке еколого-економічні оцінки? 5. Як формуються еколого-економічні ставки? 6. Як можна класифікувати фінансово-економічні інструменти природокористування за природою впливу на економічні інтереси суб'єкта? 7. Наведіть приклад податкових екологічних інструментів. <p>Охарактеризуйте мито як фінансово-економічний інструмент природокористування.</p>
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. За рахунок яких джерел відбувається фінансування природоохоронної діяльності в Україні? 2. Назвіть основні джерела надходжень до фондів охорони навколишнього природного середовища? Яка основна мета функціонування Державного фонду поводження з радіоактивними відходами? 3. На які цілі витрачаються кошти фондів охорони навколишнього природного середовища? 4. Охарактеризуйте основні проблеми фінансування природоохоронної діяльності в Україні.
4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Які методи фінансового стимулювання раціонального природокористування передбачені у діючому законодавстві України? 2. Які з методів фінансового стимулювання природоохоронної діяльності не використовуються на практиці? 3. Які заходи потрібно здійснювати з метою економічного стимулювання ефективного землекористування? 4. Які податкові стимули до енергозбереження використовують в Україні щодо

	<p>підприємств?</p> <p>5. Що таке «зелений» тариф?</p> <p>6. Які кредитні інструменти використовуються для стимулювання енергозбереження у житловому секторі?</p> <p>7. Які чинники мають антистимулюючий вплив на енергозбереження в Україні?</p>
5	<p>1. За допомогою яких економічних механізмів здійснюється державне управління природокористуванням і охороною навколишнього природного середовища?</p> <p>2. Що таке оцінка впливу на довкілля і в яких випадках вона проводиться?</p> <p>3. Назвіть основні складові державного управління природокористуванням і охороною навколишнього природного середовища.</p> <p>4. Які органи належать до державних органів управління спеціальної компетенції в Україні?</p> <p>5. Які основні функції покладено на Міністерство екології та природних ресурсів України?</p> <p>6. Які функції покладені на місцеві органи самоврядування у проведенні екологічної політики?</p> <p>7. Назвіть основні напрями роботи Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.</p> <p>8. Які основні нормативно-правові акти регулюють фінансові аспекти природокористування в Україні?</p>
6	<p>1. Що таке екологічний податок?</p> <p>2. Яке значення екологічного оподаткування у фінансовій та екологічній політиці держави?</p> <p>3. Що є об'єктом оподаткування екологічним податком?</p> <p>4. Хто не є платником екологічного податку?</p> <p>5. Назвіть основні нововведення стосовно екологічного податку в Україні з прийняттям Податкового кодексу.</p> <p>6. Чому екологічний податок вважається найважливішим джерелом фінансування природоохоронних заходів в Україні?</p> <p>7. Як екологічний податок розподіляється між державним і місцевими бюджетами України? Яка проблема з цього випливає та як її вирішити?</p> <p>8. Які заходи є необхідними для підвищення ролі екологічного оподаткування в Україні?</p>
7	<p>1. Назвіть основні складові рентної плати в Україні.</p> <p>2. Що є об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин?</p> <p>3. Хто є платником рентної плати за спеціальне використання води?</p> <p>4. У залежності від яких факторів диференціюється розмір рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів?</p> <p>5. Який податковий період застосовується для рентної плати за спеціальне використання води?</p> <p>6. До яких бюджетів зараховується рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин?</p>
8	<p>1. Які зміни відбулися у справлянні земельного податку у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України?</p> <p>2. Ким встановлюються ставки земельного податку?</p> <p>3. Для яких категорій земель диференціюються ставки земельного податку?</p> <p>4. Які пільги зі сплати земельного податку передбачені Податковим кодексом для фізичних осіб?</p> <p>5. Які пільги зі сплати земельного податку передбачені Податковим кодексом для юридичних осіб?</p> <p>6. Яким чином відбувається нарахування і сплата земельного податку фізичними особами?</p> <p>7. Яким чином відбувається нарахування і сплата земельного податку юридичними особами?</p> <p>8. В якій формі стягується орендна плата за землі державної та комунальної форми власності?</p> <p>9. Яка мінімальна ставка орендної плати за землі державної і комунальної форм власності?</p>
9	<p>1. Охарактеризуйте основні передумови становлення та тенденції розвитку спрощеної системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників.</p> <p>2. Які новації щодо фіксованого сільськогосподарського податку були введені при прийнятті Податкового кодексу України?</p> <p>3. Що є об'єктом оподаткування єдиним податком для платників єдиного податку четвертої групи?</p> <p>4. Що є базою оподаткування єдиним податком для платників єдиного податку четвертої групи?</p>

	<p>5. Від чого залежать ставки єдиного податку для платників єдиного податку четвертої групи?</p> <p>6. Назвіть строки та порядок сплати єдиного податку платниками єдиного податку четвертої групи.</p> <p>7. Який податковий (звітний) період встановлено для платників єдиного податку четвертої групи?</p> <p>8. Яка частка сільськогосподарського товаровиробництва повинна бути у суб'єкта господарювання для підтвердження статусу платника єдиного податку?</p>
10	<p>1. Що таке екологічне страхування?</p> <p>2. Які основні завдання екологічного страхування?</p> <p>3. Назвіть види екологічного страхування.</p> <p>4. В яких випадках застосовується обов'язкове екологічне страхування?</p> <p>5. В яких випадках страховик має право відмовити страховальникові у виплаті страхової суми?</p> <p>6. Що таке страховий екологічний аудит?</p> <p>7. Які основні проблеми розвитку ринку екологічного страхування в Україні?</p>

Компетентності, яких набуває студент при вивченні дисципліни відповідно до освітньо- професійної програми

Загальні компетентності (ЗК)	Фахові компетентності (СК)
<p>ЗК1. Дотримання етичних принципів досліджень і інтелектуальної чесності, а також професійних кодексів поведінки;</p> <p>ЗК4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;</p> <p>ЗК5. Здатність опанування базовими знаннями, включаючи сучасні наукові та технічні досягнення та використання їх в практичних ситуаціях;</p> <p>ЗК6. Уміння виконання робіт та навчання з високим рівнем автономності, планування, організації та управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень;</p> <p>ЗК7. Уміння використовувати інформаційні технології та інноваційні підходи;</p> <p>ЗК10. Здатність до реалізації навчальних та соціальних завдань;</p> <p>ЗК12. Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу інформації з різних джерел та проведення досліджень на відповідному рівні;</p> <p>ЗК15. Уміння оцінювати соціальну значимість результатів своєї діяльності, нести соціальну відповідальність за результати виконаної роботи.</p>	<p>ФК1. Здатність до реалізації професійних обов'язків за видами професійних робіт;</p> <p>ФК3. Засвоєння базових знань із супутніх наук, що входять окремими блоками до сфери геодезії і землеустрою (фізика, математика, інформатика, екологія, право, економіка та інші), вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи;</p> <p>ФК5. Здатність вибору методів, засобів та обладнання;</p> <p>ФК7. Складання проектів і програм, організації та планування польових робіт;</p> <p>ФК8. Здатність збору, опрацювання, моделювання та аналізу даних у польових та камеральних умовах;</p> <p>ФК11. Агрегування польових, камеральних та дистанційних даних на теоретичній основі з метою синтезування нових знань</p> <p>ФК14. Здатність інтегрувати знання з інших дисциплін, застосовувати системний підхід та враховувати техніко-технологічні та економічні аспекти при проведенні досліджень з проблематики економіки землекористувань.</p> <p>ФК15. Підготовка та здійснення організаційних, економічних, екологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання та охорону земель, їх захист від шкідливого антропогенного впливу.</p>

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми (ПРН)

ПРН1. Здатність продемонструвати знання та розуміння наукових і математичних принципів, що лежать в основі геодезії та землеустрою. ПРН5. Здатність застосовувати знання та розуміння для розв'язання якісних та кількісних задач, оцінювання, інтерпретації та синтезу інформації даних.

ПРН6. Здатність використання різноманітних методів, зокрема інформаційних технологій, для ефективно спілкування на професійному та соціальному рівнях. ПРН8. Застосовувати знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і вирішення технічних задач спеціальності, використовуючи відомі методи. ПРН9. Застосовувати знання і розуміння для розв'язування задач синтезу та аналізу в системах, які характерні спеціальності.

ПРН12. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах та виконувати роботу застосовуючи базові навички за професійною тематикою.

ПРН18. Володіти навичками усної і письмової та візуальної презентації результатів роботи.

ПРН20. Навички взаємодії з іншими людьми, уміння роботи в групах.

ПРН23. Здатність усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.

Методи викладання, контролю та шкала оцінювання студентів

Методи викладання: дисципліна передбачає навчання через: лекції, лекції-бесіди, семінари, розв'язання практичних завдань

Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).

Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – розв'язування задач і прикладів, підготовка рефератів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо) або тести

Практична перевірка – аналіз виконаних практичних робіт, рішення професійних завдань оцінки фінансового стану підприємств.

Види контролю: поточний та проміжний контроль, семестрова атестація.

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладачів, які забезпечують курс, за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових контрольних робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань.

	Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально в дистанційному режимі (у онлайн формі за погодженням із деканом факультету і лектором курсу).

Рекомендовані джерела інформації

1. Боронос В. Г. Фінансовий потенціал території у державній фінансовій політиці: методологія і практика управління: дис. д-ра. екон. наук : 08.00.08 / Сумський державний університет. Суми, 2012. 434 с.
2. Канонішена-Коваленко К. Екологічний податок від А до Я. Київ: Фундація «Відкрите Суспільство», 2017. 108 с.
3. Кашенко О. Л. Фінанси природокористування. Суми: «Університетська книга», 2000. 421 с.
4. Матвійчук Н. М. Фінанси природокористування: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2019. 284 с.
5. Про ринок природного газу: Закон України від 9 квіт. 2015 р. № 329-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.
6. Про страхування: Закон України від 7 берез. 1996 р. № 85/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
7. Структурні зміни в економіці природокористування: теоретичні основи та прикладні аспекти / за ред. О. М. Стрішенець. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 180 с.
8. Суб'єкти господарювання: оподаткування, контроль та аудит: навчальний посібник / Давидов Г. М. та ін.; за ред. Г. М. Давидова. К.: «ТОВ Видавництво «Сова», 2016. 590 с.

